

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D. za pol leta 90 D. za četrt leta 45 D. mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 13. oktobra 1925.

Telefon št. 552.

Štev. 120.

Zadruga in »zadruga«.

Nikogar ni med nami, ki bi ne cenil važnosti zadrug. Zato tudi ne nasprotujemo ugodnostim, katere jim nudijo razni zakoni. Razumljivo je, da so te ugodnosti za druge jako neprijetno obteženje, ki pa se da upravičeno braniti, dokler je zadruga res zadruga.

Zadružni zakon od 9. aprila 1873, ki v naših krajih še velja, v § 1. delokrog zadruga jasno omejuje na pospeševanje pridobiti in gospodarstva svojih članov. Ta meja je v judikaturi ostro zarezana. Obrat štatutarnih poslov se mora omejevati na člane. Zadruga, ki gre preko tega stvarno, ni več zadruga, ampak podjetje kakor vsake drugo.

Srbija pozna le samo zemljoradniške in zanatske zadruga in še v tem okviru je posle v členu 1. svojega zakona »o zemljoradniškem i zanatskim zadrugama« omejila na tam izrecno našteje posle. Druge zadruga, razen zadrug v korist seljakov in obrtnikov, se niti ustanovljati ne morejo. Seveda i tu ni dopustno delati z nečlani.

Pri nas se proti tem načelom mnogo greši. Poznamo zadruga, ki so pač le po imenu zadruga, sicer pa so špekulacijska podjetja, za katerimi se ne vidi koristi članov, temveč le koristi gotovih klik, poedincev, funkcionarjev ali političnih oziroma lokalnih strank. V večini takozvanih kmetijskih zadrug, ki naj bi strogo omejevale prodajo konsumnih predmetov na člane, se prodaja vsakomur brez reda, bodi član ali ne. Članstvo je vrhutega samo na papirju. V mnogih zadrugah se pije in daje jedila brez omejitve na račun. Popiva se brez nadzorstva, vse pod figovim peresom zadrugištva.

Nadzor je doslej čisto odrekel. Tako sodnijski kakor tudi revizijskih zvez. Sodnija ne vidi nič, ne sliši nič. Orožniki niso poučeni. Revizijske zveze pa so strankarsko obeležene in si domišljajo vrhu tega, da ščitijo zadrugištvo, ako pripuste te zlorabe. Čudno, da se ne najde nihče, ki bi vso to zlorabo z metlo počistil, ker je že prerastla zdravo zadrugištvo.

Ljudstvo, trgovci, obrtniki to vidijo in mislijo, da je vse dovoljeno. Čuditi se je potrpežljivosti, da se teh zlorab v večji meri ne preganja.

Zadruga, ki dela z nečlani, je kazensko odgovorna. Kdor bi dokazal, da se njen delokrog ne omeji po § 1. zadrugnega zakona, bodisi, da prodaja živila ali toči pijačo nečlanom, lahko izzove z ovadbo na državno pravdnništvo obsodbo prizadetih članov načelstva, nadzorstva in zadrugišnikov sploh po § 88. zadrugnega zakona in sicer po deželni (okrožni) sodniji radi pregreška. Kazen 300 goldinarjev je sicer zastarela, a za njo stoji nekaj, kar je mnogo neprijetnejše. Sodnija mora obsojeno zadruga po predpisu § 37. prijaviti politični oblasti, ki mora v treh mesecih izreči jeli razpušča zadruga, jeli ne.

Ako torej politične oblasti dobe ovadbe radi poslovanja zadrug z nečlani, preiščejo stvar in ovadijo krivo zadruga in načelstvo sodniji in ko pride sodba, lahko razpuste zadruga. Razume se, da bodo to storile le, ako je zlorabljanje večjega obsega, sicer bodo zagrozile s posledicami.

Večina zadrug, ki vrše obrt, nima v redu obrtne pravice. Ako hoče zadruga imeti gostilno, mora to predvideti v pravilih, ki točenje oziroma prodajo živil omejuje na člane, vrhu tega pa

mora dobiti po predpisu obrtnege reda oziroma novih določil taksnega zakona in pravilnika vsa potrebna obrtna in finančna dovoljenja. Funkcionarji, ki se proti temu pregreše, odgovarjajo po obrtnem redu oziroma posebnih zakonih, obrtna oblast pa mora obrat nemudoma zapreti. Kontrola glede članov je labka, ker po § 14. zadrugnega zakona sme vsakdo pri zadrugi pregledati listo članov. Ali

ima zadruga predpogoj obrtnege reda, je prav lahko videti pri srezkih uradih ozir. obrtnih zadrugah, ozir. gremijih, ki so itak uradno poklicani braniti veljavo zakona napram vsakemu in opozarjati oblasti na zlorabe.

Mi smo prepričani, da bo zopetna uvedba strogega reda koristna predvsem zadrugištvu samemu, ki bo oproščeno različnega plevela.

Zadrugar.

Za ureditev važnih železniško-tarifnih vprašanj.

Po uveljavljenju nove enotne železniške tarife, katera vsebuje tudi celo vrsto izjemnih tarifnih olajšav za notrajni promet, kakor tudi za izvoz blaga, zahtevajo interesi naše zunanje trgovine, da se čimprej pristopi k izdelavi direktnih tarif z inozemstvom, kakor tudi k ureditvi železniških tarifnih odnošajev in to zlasti z državami, katere participirajo na našem eksportu z največjimi odstotki.

Zbog svojega geografičnega položaja je Slovenija zlasti interesirana na sestavi kakor tudi na tarifno političnih olajšavah za promet med našo državo in Italijo, Avstrijo, Češkoslovaško in Nemčijo, kakor tudi na tranzitnih tarifih za promet med imenovanimi državami in našo državo. Za gospodarstvene kroge v okolišju naše zbornice so tedaj posebnega interesa: 1. Avstro-jadranska tarifa za promet preko Trsta. 2. Češkoslovaško-jadranska tarifa za Trst. 3. Jugoslovensko-jadranska tarifa za promet preko Trsta. 4. Avstro-italijanska tarifa. 5. Jugoslovensko-italijanska tarifa.

Jadranske tarife, ki so v veljavi že od leta 1921, nudijo avstrijski in češkoslovaški industriji velike ugodnosti za import sirovin, kakor tudi za eksport industrijskih proizvodov, ker je jadranska tarifa sestavljena na podlagi znatnih popustov na avstrijskih in italijanskih in celo tudi na naših progah.

Naša industrija pa ni participirala na teh olajšavah pri prometu preko jadranskih pristanišč, osobito preko Trsta, na katerega je Slovenija po sedanjem tarifnem položaju zlasti navezana in se je zbog tega cel čas, odkar so v veljavi te tarifne olajšave, naha-

jala v zelo neugodnem konkurenčnem položaju.

Zato je naša Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v daljši utemeljeni vlogi prosila tako ministra dr. Otokarja Rybára, kot šefa odelenja za mednarodne pogodbe, kakor tudi ministra saobračaja A. Radojevića, da posvetita svojo pozornost temu vprašanju in da v svrhu uravnoteženja konkurenčnih razmer med našo in avstrijsko industrijo delata na tem, da se čimprej sestavi tudi jugoslov.-jadranska tarifa za promet preko Trsta.

Glede jugoslovensko-jadranske tarife se je vršilo po informacijah, ki jih je dobila zbornica izza februarja 1924. leta več skupnih konferenc in je bila naša delegacija od Italijanov tudi že pozvana, da izdela in predloži konkretno načrt tako glede predmetov, kakor tudi glede relacij, ki bi jih morala vsebovati ta tarifa. Zbornica podarja v svoji vlogi, da je po zaključitvi nettunskih konvencij dana možnost, da se tudi to za naše eksportne interese tako važno vprašanje povoljno reši.

Ker je zbornično okrožje na sestavi te tarife živo zainteresirano, je prosila zbornica gg. ministra, da ukrene potrebne, da se izdelava načrta za to tarifo pospeši ter da se zbornici omogoči sodelovanje tudi na pripravljalnih delih za to tarifo.

Pričakujemo, da se bo na merodajnih mestih zbornični predlog v interesu pospeševanja naše domače produkcije kakor tudi pospeševanja našega izvoza v polni meri upošteval in se ne bo več odlagalo rešitve teh vprašanj, ki so za naše gospodarstvo življenske važnosti.

Gibanje cen v veletrgovini.

Za mesec september t. l. pričbuje beograjski »Privredni pregled« o gibanju cen v veletrgovini nastopno poročilo:

Doba	poljedel. pridelki	živina in produkti	sadje in zelenjava	gradivo	kolonij. blago	industr. izdelki	celotni indeks
povprečje leta 1913	100	100	100	100	100	100	100
januar 1923	2740	1901	912	2240	1954	2880	2098
januar 1924	2295	2626	910	2062	1667	2618	2034
februar 1924	2380	2888	994	2062	1685	2618	2101
marec 1924	2433	2479	1005	2092	1709	2523	2040
april 1924	2351	2290	969	2060	1683	2484	1973
maj 1924	2245	2082	1036	2132	1681	2292	1911
junij 1924	2158	2211	1123	2161	1711	2340	1984
julij 1924	2188	2317	1203	2161	1712	2389	1995
avgust 1924	2256	2482	1347	2097	1709	2402	2049
september 1924	2108	2417	1401	2154	1547	2246	1978
oktober 1924	2080	2394	1670	2145	1549	2048	1981
november 1924	2019	2520	1726	2257	1602	2102	2037
december 1924	2115	2544	1836	2265	1608	2207	2112
januar 1925	2164	2263	1859	2191	1531	2067	2012
februar 1925	2212	2009	1850	2346	1521	2015	1998
marec 1925	2191	2009	1859	2444	1542	2079	2009
april 1925	2181	1881	1982	2438	1538	2029	2005
junij	2217	1742	1646	1972	1519	1954	1842
julij	1922	1787	1633	1856	1474	2040	1785
avgust	1539	1787	1399	1766	1406	1955	1642
september	1469	1888	1288	1766	1403	1915	1621

Celoletna indeksna številka se ni bistveno izpremenila izza meseca avgusta t. l. Cene so se povprečno znižale za 21 točk ali 1.4%.

Od posameznih skupin se je najbolj pocenila skupina poljedelskih pridelkov (žito, moka itd.), in sicer za 70 točk ali skoro 5%, skupina sadja in sadnih produktov (suhe slive, žganje in vino) se je pocenilo za 111 točk ali skoro za 8%, podražila pa se je skupina živina in živinski produkti za 101 točko ali za 6%. V tej skupini so nekoliko porastle cene za prašiče in jajca. Skupina kolonialno blago se je pocenila za 3 točke. Nekoliko bolj so padle cene v skupini industrijski izdelki, in sicer 40 40 točk ali 2%, kar je povzročila trgovska pogodba z Avstrijo.

Konjunktura za izvozno trgovino v tem mesecu ni bila povoljna. Posebno se čuti zastoj v izvozu cerealij. Nekoliko boljši je bil izvoz živine in produktov.

Uvoz se je znižal na minimum, ker se je čakalo na uveljavljenje trgovske pogodbe z Avstrijo, ki je stopila v veljavo v drugi polovici meseca.

Gospodarstvo je pričakovalo nove železniške tarife, ki je stopila v veljavo dne 1. oktobra t. l. Upliv te tarife na cene se bo pokazal šele v tekočem mesecu.

Začetkom meseca se kaže veliko izobilje gotovinskih sredstev pri bankah, posebno številno dohajajo hranilne vloge. Prva hrvatska štedionica izkazuje največ vlog — eno milijardo dinarjev. Banke zaradi tega znižujejo obrestno mero za vloge in pasivne tekoče račune. Za aktivne tekoče račune se obresti še ne znižujejo. Brezploden denar (samo pri Narodni banki ga je na žiro-računu preko 800 milijonov dinarjev) se nalaga v hitro likvidne posle, deloma pa tudi v državne vrednostne papirje, vsled česar se njihov kurz dviga. Vojna odškodnina je dossegla višek zanimanja in se povzpela na 400 Din, 7% posojilo se je od 63 do 65 dvignilo na 85 do 90, istotako tudi drugi državni papirji. Dvigi se raztezajo tudi že na akcije bank in industrijskih podjetij. — Dinar se drži stabilno. Intervencija, da ostane na sedanjem kurzu, se nadaljuje s to razliko, da se je prejšnje mesece interveniralo, da bi se dinar ne dvignil, a sedaj, da ne pade.

Ustanovitev podružnice državne hipotekarne banke v Zagrebu, odnosno v Ljubljani.

Povodni poročil, da namerava državna hipotekarna banka v Beogradu ustanoviti podružnico v Zagrebu, ki naj bi raztezala svoj delokrog tudi na področje ljubljanske in mariborske oblasti, so se na iniciativo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani dne 24. septembra 1925 sestali zastopniki gospodarskih korporacij in organizacij in sklenili resolucijo, v kateri zahtevajo, da se za primer otvoritve podružnice v Zagrebu otvori enaka podružnica tudi v Ljubljani. Na to resolucijo je prejela Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani od državne hipotekarne banke sledeče pojasnilo:

»Dasi je z izpremembami in popolitvami zakona o ureditvi uprave fondov veljavnost tega zakona razširjena na ves teritorij naše kraljevine, je za nove pokrajine dovoljen rok petih, odnosno desetih let za obvezo nalaganje fondov in kapitalov. Vsled tega bi državna hipotekarna banka, če tudi bi ustanovila podružnici v Zagrebu in

v Ljubljani, ne mogla aktivno poslovati, ker bi ne imela sredstev, potrebnih za plasiranje hipoteknih posojil. Osnavljanje novih podružnic spada edino v pristojnost upravnega odbora državne hipotekarne banke. Upravni odbor je sklenil, da noče otvoriti podružnic v navedenih mestih, dokler se ne stekajo javni fond, kapitali in pupilarni denarji izključno v državno hipotekarno banko. Odbor je smatral, da bi podružnice pri takih prilikah samo povišale režijo, ker o aktivnem poslovanju ne more biti govora, dokler ne bo nalaganje fondov in glavnic pri državni hipotekarni banki obvezno.

Propast nemških velekoncernov.

Znaki v nemški težki industriji so taki, da morajo računati z ogroženjem temeljev te industrije. Primerjanje krajevne in surovinske situacije govori v prvi vrsti za rensko-westfalsko industrijo in je ni na svetu dežele, ki bi mogla tako poceni dobaviti premog in železo, kakor so okrajji Duisburg in Dortmund. In zakaj je ravno tam toliko pobunov, zakaj prihajajo ravno od tam glasovi za pomoč? Ruhrski boj je prizadel podjetjem milijonsko škodo in je demoraliziral delavstvo, ki je živel skoraj celo leto na stroške države, brez dela. Leta 1924 je pa pritisnil davčni vijak. Davke so predpisali po zunanjih znakih, ne po dohodkih, in so zato podjetja z armadami delavcev morala največ plačati. Po zgledu države so nalagale davke tudi občine, davki so bili najrazličnejši. Glavni vzrok propadanja veleobratov pa vidijo v visokih delavskih plačah in v pretiranem socialnem skrbstvu. Dolež so se morali podjetniki stalno in zmeraj vdati delavstvu, plače grede že dve leti neprestano gor. Podjetnik mora ali plačati ali obrat ustaviti. Obrat pa vsako ustavi v najskrajnejši sili. Zadružni tajniki, ki jih je na Nemškem okoli 62.000, nočejo o znižanju plač nič slišati. Podjetniki se jezijo na socialno skrbstvo, ki vzame na leto po poročilih državnega delavskega ministrstva dve milijardi mark; pravijo, da žrtvuje premagana Nemčija v tem oziru več kakor pa države, ki so zmagale.

Po zatrdilih veleindustrije se danes nobeno veliko podjetje ne splača več, zlasti pa ne podjetja težke industrije. Da to slabo vpliva na kreditno vprašanje glede nalaganja domačega in tujega kapitala, je očitno. Če bo šlo tako naprej, bo brezposelnost še vse večja, kakor je danes, prišlo bo do konkurzov, produkcijska sredstva bodo prešla v roke tujcev. Taki zlomi, kakor je bil Stinnesov, se ne dajo odpraviti s par frazami o inflacijskih ustanovitvah itd. Podjetja le nesla niso nič. Sedaj je prišlo v plačilne

težkoče na primer tudi staro odlično podjetje Stumm. Položili so ga davki in socialna bremena. Lastnina brez rentabilite ni nobena lastnina.

To je glas iz vrst veleindustrije; pridojniki bomo pa slišali še glas iz vrst delojemalcev.

K. Tiefengruber:

Izločitev premoga iz žlindre.

V vseh obratih, ki so vezani na kurivo, se polaga na ekonomično izrabo materiala posebna skrb, ker ravno račun za kurilno snov tvori v gospodarstvu podjetja odločujoč faktor.

Dvigniti izrabo premoga kot kurivo do skrajne meje mogočnosti, je danes problem, ki ga z vneto rešujejo znanstveniki; in uspehi tozadevnih poskusov so prav razveseljivi ter obetajo industriji izdatno pomoč pri izkoriščanju dragocenega kuriva. V moderni kurilni tehniki ne gre samo za količinsko znižanje potrebne snovi, poskusi so se vršili zadnji čas v pravcu izločitve rabljivih snovi iz premogovne žlindre, ki sicer nima druge gospodarske vrednosti.

Ugotovljeno je, da vsebuje žlindra oziroma kurilni ostanki iz premoga sploh, do 50% še za kurivo rabljivih snovi. Glede kakovosti teh iz žlindre pridobljenih izločkov je dokazano, da je njih kurilna vrednost primeroma jako visoka, ter pomeni preziranje kurilnih odpadkov po današnjem stanju raziskovalne kemije težko oškodovanje industrijskega gospodarstva.

V tehničnem oziru se je uveljavil dvojni način izločitve gorljivih snovi iz premogovne žlindre; poznamo sedaj makro in suho postopanje te tehnike.

Suha izločitev je precej komplicirana ter je izvedljiva samo pri žlindri od premoga, ki vsebuje žvepleno-kremenske primesi. Tudi zahteva naprava te vrste stroj na enakomerni tok, ki ga morajo podjetja večinoma še le transformirati.

Izločilne naprave po mokrem načinu delujejo z ilovnatim, glinastim ali karbidnim blatom, ter seveda onesnažijo pridobljeno kurivo in mu omejujejo gorilno vrednost ter je na primer koks v tej obliki nesposoben za prodajo.

Se le najnovejši izumi v tej stroki so imeli popolni upeh glede izločitve rabljivih kurilnih ostankov iz premogovne žlindre in ugaskov.

Primeroma jako priprosta naprava deluje s čisto vodo kot izločilnim sredstvom, brez prej navedenih pomankljivosti. Izločilni stroj nove sestave je delo nemških inženjerjev in se odlikuje z najvišjo učinkovitostjo glede izločitve rabljivih premogovnih ostankov iz žlindre in ugaskov.

Po načelu, da gre težka žlindra v vodi hitreje na dno, kakor popolnoma izgoreli ugaski, katere vodni tok v

stroju kar s površine odnese in od strani, deluje aparat z vodo, ki je v neprestanem delovanju.

Stroj izločuje torej iz tovarniških kurilnih odpadkov čisto žlindro, ki je rabljiva za gradbeni material, in koks, ki pride kot kurivo vnevič v rabo.

Za pogon strojne naprave, ki sestoji iz vrtečega se bobna, vodne sesalke in pripadajočih pritisklin, zadostuje motor treh konjskih sil, za potrebo pa dva delavca, nestrokovnjaka, od katerih eden žlindro nasiplje, drugi pa nadzoruje delovanje stroja.

Glede rentabilite take moderne izločilnice je omeniti, da se v osmih urah predela z lahko 16 do 20 kubnih metrov žlindre.

Iz te količine se povprečno izloči po kakovosti tvarine 3 do 8 meterskih stotov porabljivega kuriva. Jasno je torej, da se stroj prav dobro izplača, posebno ker cela naprava ne zahteva visokih investicijskih stroškov.

Izločilnica opisanega sistema rabi jako malo prostornine in meri 1-90 m na dolgo in 0-80 m na široko. Stroj je zgrajen na posebnem vozilu, tako da se ga lahko poljubno prestavi.

Podjetjem, katerim se iz lastnega obrata nabere obilo žlindre, se nudi v proizvodih moderne tehnike prilika izdatno povečati izrabljivost kuriva v prid industrijskega gospodarstva, ki je tudi za nas jako važen problem.

Obiščite vsi Koroško razstavo v Narodnem domu, kjer boste na podlagi statističnih podatkov, diagramov in obilo drugega skrbno nabranega gradiva dobili najjasnejšo sliko o našem koroškem problemu. Sveta dolžnost nas vseh je, da in sodelujemo moralno in gnotno, vsak po svojih močeh!

Trgovina.

Manufakturno tržišče v Srbiji. — Zastoj v trgovini z živili je povzročil še občutnejši zastoj v manufakturni trgovini. V notranjosti Srbije jako pomanjkuje gotovine. Kupčije brez plačila v gotovini se ne sklepajo, ker se le težko izterjujejo dolgovi. V Beogradu je manufakturno tržišče popolnoma v zastoji.

Konkurzi v naši kraljevini. — V prvih osmih mesecih t. l. se je prijavilo v naši kraljevini 61 konkurzov. V isti dobi l. 1924 se je prijavilo samo 19 konkurzov.

Indeksna številka za veletrgovino v Združenih državah Ameriških, se je tekom meseca septembra t. l. zvišala od 158.1 na 158.3 točk.

V pričakovanju padanja italijanskega vinskega eksporta. Visoke cene za stara vina v Italiji in prenapete zahteve odtodnih producentov za nova vina imajo za posledico, da so uvozne države, ki so prej prišle v poštev kot velenakupovalci vin v Italiji, zavzele rezervirano stališče. V Franciji je importna možnost italijan-

skih vin zbog visokih prohibitivnih carin in naravne konkurence domačih vin, k čemur znatno pripomore tudi konkurenca španskih vin, zelo padla. V Svici, Avstriji in na Češkoslovaškem so razmere zbog kvalitativno slabšje letine nekaj boljše. Vendar nastopa tudi tu Španija kot najjači konkurent italijanskim vinom.

Izvoz suhih sliv iz Brčkega. Iz brčkega trga se je izvozilo od 21 do 27. septembra t. l. celokupno 12.859.22 kvintalov suhih sliv. Dnevna cena je bila povprečno 4.50 dinarjev. Izvozilo se je v Češkoslovaško 320.10, Madžarsko 108, Avstrijo 1466.61, Nemčijo 1325.77, Italijo 2638.98, Poljsko 529.20, drugo se je razposlalo na domače trge.

Industrija.

Znižanje uvezne carine na lesene zaboje. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je vložila na ministra trgovine in industrije dr. Krajača prošnjo proti koncesijam, katere je dala delegacija na škodo naše domače industrije lesene embalaže v trgovski pogodbi z Avstrijo. Uvezna carina, ki je znašala poprej 10 zlatih dinarjev, je bila znižana v pogodbeni tarifi na 3.40 zlatih dinarjev, torej za 65%. Zbornična spomenica navaja, da obstoja v Sloveniji 10 velikih podjetij, ki so specializirana na izdelavo raznovrstne lesene embalaže. Od teh tovarn ima samo ena še od lanskega leta 8000 zabojev neprodanih na zalogi.

Zbornica zahteva, da se tej panogi s primernimi železniško tarifnimi olajšavami omogoči nadaljni obstoj in delovanje, ker je njih eksistenca vsled neugodnih trgovskih pogodb z Italijo in Avstrijo ogrožena. — Obenem je zbornica intervenirala pri Generalni direkciji carin, da se izda naredba glede kontrole uvoza zabojev iz inozemstva, ker so se dosedaj tozadevni predpisi na škodo domače industrije izigravali. Na ministra sacbračaja A. Radojeviča in na ministra za šume in rudnike dr. Nikola Nikača je zbornica naslovila drugo spomenico, v kateri zahteva, da se za prevoz zabojev v glavna eksportna središča vzpostavi posebna ugodnostna tarifa, da se vsaj na ta način omogoči konkurenco z inozemskimi tovarnami in nekoliko popravi pogrško trgovskih pogodb.

Štrajk v angleški bombažni industriji. — V središču angleške bombažne industrije je izbruhnil štrajk, katerega se udeležuje preko 15.000 delavcev radi mezdnih diferenc. Tovarnarji si prizadevajo, da štrajk končajo in nekateri so pripravljani preklicati znižanje mezd, da delavci zopet prično z delom.

Ustanovitev jugoslovenske tovarne za letala. Vojni minister je na seji ministrskega sveta dne 9. t. m. poročal, da je na razpis v inozemstvu na temelju pooblastila ministrskega sveta in finančnega zakona za zgradbo tovarne za letala, prejel nekoliko ponudb iz Francije, Anglije in Češke. Po načrtu, ki ga je izdelal

LISTEK.

Dr. Rudolf Andrejka:

K zgodovini tujskega prometa.

(Nadaljevanje.)

Poleg ogromnega števila novih brošur je Zveza to leto razvijala najživahnejšo reklamo za našo deželo v časopisih in revijah »Slovansky Turista«, »Praga«, »Politika«, »Beograd«, »Der Fremdenverkehr«, »Dunaj« itd.

Konečno je Zveza naročila s posebnim odobrenjem in podporo dež. odbora pri akademičnem slikarju Rašici 4 velike slike »Postojnske jame«, ki so prišle v last drž. muzeja. Tudi leta 1913. razvija Zveza v reklamnem pogledu nad vse plodovito delovanje. To leto se ne zadovolji več z brošurami v jezikih sosednih in bratskih narodov, ampak izda kazipote tudi v svetovnih jezikih drugih velikih narodov. Po vzoru brošurice »Kranjska, alpska dežela«, izda brošurico »Alpine country Carniola« v angleškem, »Pays alpestre Carniole« v francoskem, »Alpy Krainskie« v poljskem in »Krańska alpska zemlja«, v češkem jeziku.

ku., vsako v 3000 izvodih. Isto leto pa izda še knjižico »The Duchy of Carniola«, v angleškoamerikanskem narečju, ki ga je priredil tedanji konzul v Zedinjenih državah ameriških, naš rojak John Shvegrl, brez dvoma najlepšo publikacijo, kar jih je Zveza izdala pred vojno. V tej knjižici je med razmeroma kratkim, a za hitro orientacijo povse zadostujočim besedilom priobčenih toliko krasnih fotografskih posnetkov in izvrstno pogojenih barvotiskov po izbornih slikah slikarjev naših domačih prirodnih lepote, da tvori ta knjižica še danes vzlic spremenjenim državnim in političnim razmeram dragoceno bibliografsko rariteto, (saj hrani Zveza še komaj 20 iztisov!).

Francosko brošuro »Pays alpestre Carniole« je Zveza to leto s pridom porabila za mednarodno razstavo v Lyonu, na katero je poslala v reklamne svrhe 300 izvodov.

To leto je prišla Zveza prvič v ozke stike s Hrvatskim društvom za tujski promet v Zagrebu, kateremu je priredila za njegovo v srbskem jezeru izdano propagandno brošuro o jugoslovanskih pokrajinah Avstro-ogrške, 6 strani za Kranjsko.

Ker je bil to leto že drugi ponatis brošure »Die Wochein« popolnoma po-

šel, je izdala Zveza kratek pamflet »Die Wochein; da zadosti najuim reklamnim potrebam. To leto se je vršil med 23. in 27. avgustom Hrvatsko-slovenski katoliški shod v Ljubljani, ki se je razvil v velikansko ljudsko manifestacijo. Na pobudo »Zvezec« se je pri organiziranju nastopa ljudskih množic polagala posebna važnost na pravične narodne noše ter se je izdal tiskani pouk o gojitvi in ohranjenju pravilne narodne noše, gorenjske, ljubljanske, in belokranjske. Zveza je poleg tega še izdala osem lepih posnetkov narodnih noš na finih polah nadkriljenih od kranjskega deželnega grba, ter za svojo domovinskovarstveno zbirko nabavila 4 kompletne gorenjske narodne noše.

Obisk naših letovišč se je v tem letu, kakor v prejšnjih veselo razvijal. Bled sam izkazuje l. 1913. 5915 tujcev, a tudi ostala letovišča, posebno Kranjska gora, kjer je bila Zveza zgradila v Pišenci kopoljišče »Jasna«, se dvigajo in razvijajo ob premišljenem in smotrenem vodstvu in podpiranju »Deželne Zvezec«.

S svojim inicijativnim smotrenim delom, bogatim na uspehih, si je Deželna zveza malo kranjske dežele tudi pri dunajskih ministrstvih pridobila velik ugled in tako močno pozicijo, da so jo

morali, čeprav je bila od vsega začetka odlično slovenska, vzlic nasprotovanjem drugih deželnih zvez, ki so bile večinoma nemškonoacionalno orientirane, vpoštevati tudi v takozvanem tujskoprometnem sosvetu in v centralni konferenci avstrijskih deželnih zvez, kjer je našla le v čeških deželnih zvezah dokaj rahlo oporo. Zasluga za to gre predvsem njenemu stalnemu delegatu dr. Krisperju, ki je s svojo močno osebnostjo ter s svojo imponujočo svetovno in juridično izobrazbo, taktičnim in političnim talentom zaslovel v tem Slovincem ne baš naklonjenem običju kot ena prvih avtoritet na polju tujskega prometa; njegovi predlogi, pa tudi njegov veto je bil navadno odločilen; ob njegovi močni osebnosti, ki se je tehtala in ne štela, so se razpršili vsi preiskusi nacionalcev, majorizirali slovenski tujski promet.

(Dalje sledi.)

vojni minister, naj bi se osnovala družba s privatnim kapitalom, v kateri pa bi bila udeležena tudi država. Tovarna bi lahko sama izdelovala vse karoserije in ostale dele razen motorjev. Sčasoma pa naj bi se ustanovila v Kraljevu tudi tovarna motorjev.

Mednarodni sporazum glede fabrikacije volne. V Roubaix so se sestali francoski, belgijski in angleški izdelovalci volne in so se dogovorili glede trgovskih diferenc. V novembru gre posebna komisija v Berlin, da raztegne doseženi sporazum tudi na nemško volneno industrijo. Pri tej priliki bodo raztorovali tudi tehniška vprašanja. Posebni dogovori nemških tovarnarjev med seboj so se tudi že vršili, tako da je vse pripravljeno. Nemški tovarnarji so si osnovali že razsodivno instanco in ji je pristopila večina nemških tovarniških zvez. Ni še gotovo, ali bodo bodoča berlinska pogajanja imela to organizacijo za temelj ali pa če bodo šli mednarodni dogovori svojo pot. Kakor se sliši, se bodo tikala pogajanja v prvi vrsti vprašanja razsodišča in pa pritožb glede kvalitete ter tozadavnih od pomočnih sredstev.

Donos državne trošarine in taks v mesecu avgustu t. l. V mesecu avgustu t. l. se je pobralo v naši kraljevini na državni trošarini (taksah) 63.9 milijonov dinarjev (87.9 milijonov dinarjev). Napram proračunu, uveljavljenem z zadnjim dvanajstinskim zakonom, se je pobralo na trošarini za 13.7 milijonov dinarjev in na taksah za 7.9 milijonov dinarjev več nego se je proračunilo.

Čevljarski tečaj se otvori z Zagrebu. Tečaj bo trajal vsak dan od 8. do 10. ure, šest tednov. Učnina s pripomočki stane 350 Din za vsakega. Poučeval bo čevljarski mojster Gjurjo Simonović.

Iz naših organizacij.

Učna pisma za trgovske vajence. Vsi oni trgovski pomočniki v področju gremija trgovcev v Celju, ki so z zaključkom šolskega leta 1924/25, dovršili svoj učni rok, se pozivljajo, da se imajo prijaviti v tajništvo gremija (poslojpe carinarnice), kjer prejmejo potrebna učna pisma. Istočasno ima vsak predložiti od svojega učnega gospodarja izstavljeno učno izpričevalo in odhodno izpričevalo tukajšnje »Trgovske nadaljevalne šole«. — Nečelstvo.

RAZNO.

Naš proračun. V finančnem ministru se z veliko naglico pripravljajo novi proračun, ki mora biti predložen Narodni skupščini do 20. novembra. Po zahtevah raznih ministrov bi proračun znašal za 4 milijarde več kakor prejšnji. Največ zahtevajo vojni minister, poljedelski, prosvetni in prometni minister. Vojni minister zahteva stalne kredite za gradnjo vojašnic in skladišč v krajih, kjer teh do sedaj ni bilo. Poljedelski minister je izdelal velik načrt za melioracije in izsuševanje močvirij; za del teh melioracij zahteva kredit 600 milijonov dinarjev, med drugimi za izsušenje Skaderskega jezera in Popovskega polja v Hercegovini, s čimer bi se baje pridobilo za 10.000 vagonov poljedelskih proizvodov več. Finančno ministru smatra, da je ta problem ogromen in da se ne more kriti iz običajnih proračunskih sredstev, temveč, da bi se za to moralo iskati posojila v inozemstvu. V proračunu ministru za agrarno reformo so predvideni večji krediti za organizacijo kolonizacije. V proračunu vrhovne uprave je poleg 50 milijonov za zemljoradniške kredite predvidenih 10 milijonov za gradbo Panteona. Obdeloval se je tudi proračun ministru za prosveto. — V finančnem ministru pritiskajo na to, da se izdatno znižajo proračunske zahteve poedinih ministrov.

Nadaljevanje jugoslovanskih pogajanj z Grčijo. Dne 10. t. m. je odpotoval v Atene jugoslovanski poslanik Panta Gavrilović s potrebnimi instrukcijami za nadaljevanje pogajanj za pakt prijateljstva z Grčijo.

Izseljoniška statistika. Po podatkih izseljoniške komisarijata se je izselilo meseca junija t. l. v celem 241 naših državljanov. Od teh odpade 234 na Hrvat-

sko in Slavonijo, 6 na Slovenijo in 1 na Bosno. V času od 1. aprila do 30. junija t. l. se je izselilo 646 ljudi in to 544 iz Hrvatske in Slavonije, 41 iz Slovenije, 38 iz Srbije, 9 iz Dalmacije, 7 iz Vojvodine, 6 iz Bosne in Hercegovine, 1 iz Crne gore.

Zaposlenje inozemskih delavcev. — O rednja inšpekcija dela je dobila potom oddelka za zaščito delavstva od ministru za socialno politiko naredbo, s katero se vsi sklepi, s katerimi so se prošnje za dovolitev odnosno za podaljšanje zaposlenja inozemskih delavcev zavrnila, prekljujejo, v kolikor se tičejo takih delavcev, ki so bili pri nas zaposleni, še predno je stopil v veljavo zakon o zaščiti delavcev, to je do 14. junija 1922. Za vse take delavce bo inšpekcija dela obvestila poslodavce, da predložijo nove prošnje. Za druge, glede katerih se niso dovoljenja podaljšala, se je držati sklepov ministru za socialno politiko in je kontrolirati, da se delavci proti tem sklepom ne zaposlujejo. S poslodavci, ki bi jih zaposlili, je postopati v smislu § 123, točka 10, zakona o zaščiti delavcev, prepustajoč pristojnim policijskim oblastvom, da sklepajo in odločajo o možnosti še nadaljnega bivanja dotičnih delavcev v naši državi.

Pridelek riža v naši državi. — Površina z riževimi nasadi v naši kraljevini je znašala v l. 1920 — 1644 ha, l. 1921 — 1826 ha, l. 1922 — 2071 ha, l. 1923 — 2035 in l. 1924 še 1507 ha. Zmanjšanje površine v l. 1924 je nastalo vsled tega, ker je v okolici Bitolja ob priliki ureditve meje pripadlo 340 ha riževih polj Albaniji. Po posameznih pokrajinah se riževa polja razdele sledeče: Bačka 200 ha, Bitolj 299 ha, Bregalnica 848 ha, Skoplje 120 ha, Travnik 40 ha. Pridelek znaša približno 15.8 meterskih stofov na ha, kar je napram svetovnemu povprečju jako ugodno.

Ljubljanska borza.

V pondeljek, 12. oktobra 1925.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 81; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 300; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 24; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 24; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 201, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 220, bl. 240; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 104; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 125, bl. 127, zaklj. 125; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana den. 338; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 120; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 165, bl. 180; »Sešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 128, bl. 148.

Blago: Frize od 4—10 cm, od 25—60 cm, feo meja bl. 1280; breza od 10—30 cm prem., feo meja bl. 400; late 25/50, 30/50, monte bl. 540; trami, monte, po noti, feo meja 1 vag., den. 320, bl. 322, zaklj. 320; bukova drva, 1 m dolž., suha, feo nakl. postaja 2 vag., den. 17.50, blago

17.50, zaklj. 17.50; pšenica domača, feo Ljubljana den. 280; koruza stara, feo slavonska postaja bl. 185; koruza medijmurska, nova, na solncu sušena, feo Čakovce bl. 205; koruza okrogla, drobna, zaduhla, par. Ljubljana 1 vag., den. 195, bl. 195, zaklj. 195; koruza v storžih, par. slav. post. bl. 75; koruza nova, okt., nov., dec. 100% kase pri sklepu, par. slav. post. bl. 122.50; fižol mandolon, netto feo Ljubljana den. 285; fižol prepeličar, netto feo Ljubljana den. 325; fižol ribničar, netto feo Ljubljana den. 300; fižol beli, b/n, feo Postojna tranz. bl. 300.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani. Goveje meso v mesnicah Din 16 do 19, na trgu 15 do 18, kg jezika 18 do 19, vampov 9 do 10, pljuč 6 do 8, jeter, ledic, možganov 18 do 19, loja 7.50 do 10, kg teletine 17 do 20, jeter 25 do 30, pljuč 20, svinjskega mesa 20 do 27.50, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledic 27.50, glave 7.50, parkljev 5, slanina 25 do 30, masti 30 do 32, šunke 35 do 37, prekajenega mesa 30 do 35, prekajenih parkljev 10, prekajene glave 14, jezika 30 do 32, kg koštrunovega mesa 14 do 15, jagetina 20, kozličevine 20, konjskega mesa 9, kg krakovskih in debrecinskih klobas 44, hrenovk, safalad, posebnih 35, svežih kranjskih 40, pol prekajenih kranjskih 32 do 40, subih 67, kg prekajene slanina 30 do 35. Perutnina: majhen piščanec 10 do 15, večji 18 do 30, kokoš 30 do 40, petelin 30 do 35, raca 25 do 35, nepitana gos 75, domač zajec 10 do 18, divji zajec od 30 do 60, poljska jerebica 20. Liter mleka 2.50 do 3, kg surovega masla 40, čajnega 50 do 60, masla 45, bohinskega sira 36, sirčka 9 do 10, eno jajce 1.50 do 1.75. Kg belega kruha 5.75, črnega in rženega 4.75. Sadje: kg jabolč od 2 do 8 Din, hrušk od 2 do 12, ena limona 75 par do 1 Din, kg rožičev 12, subih fig 10, svežih 14, navadnega kostanja 3 do 4, debelega 10, orehov 9 do 10, lušenih orehov 35, subih hrušk 16 do 18, kuten 10 do 12, grozdja 9 do 15. Špecerijsko blago: kg kave Portoriko 64 do 76, Santos 52 do 56, Rio 45 do 50, pražene kave I. vrste 80 do 92, II. 60 do 64, III. 52 do 60, kristalnega sladkorja 13.50, sladkorja v kockah 15.50, kavine primesi 20, riža 8 do 10, liter namiznega olja 22, jedilnega 20, vinskega kisa 4.50, navadnega 2.50, petroleja 7, kg soli 4.50, popra 38 do 42, paprike 32 do 52, testenin 10 do 12, pralnega luga 3.50, čaja 75, moka »0« 5.25 do 5.50, štev. »1« 5, štev. »2« 4.50 do 4.75, štev. »3« 4 do 4.25, št. »5« 4, št. »6« 3 do 3.50, kaše 6, ješprenja 6 do 6.50, ješprenjčka 9.50 do 13, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50 do 4, koruznega zdroba 4.50 do 5, pšeničnega zdroba 6.50, ajdove moke 6 do 9, ržene moke 4.50 do 5. Zito: q pšenice 300 do 310, rži 275 do 300, ječmena 220 do 240, ovsa 230 do 270, prosa 330, koruze 245, ajde 225 do 335, fižola 350 do 400, graha 400, leče 600. Kurivo: q preмога 44 do 46, m³ trdih drv 150 do 160, mehkih 100. Krma: q sladkega sena 75, pol sladkega 50, kislega 40, slame 50. Zelenjava: kg glavnote solate 8 do 10, endivija 7 do 8, radiča 8 do 10, zelja 50 do 75 para, rdečega zelja 2 do 2.50, kislega zelja 3, ohrovta 1.50 do 2, karfiljol 18 do 20, kolerab 6 do 7, kolerab-podzemljice 75 par do 1 Din, špinače 6 do 7, paradižnikov 5 do 6, čebule 2.50 do 3, češna 15, krompirja 1.25, repe 75 par do 1 Din, kisle repe 2.50, jurčkov 15 do 17.50, pese 2.50, redkve 3 do 4. — Mestno tržno nadzorstvo stvo v Ljubljani, dne 10. oktobra 1925.

Mariborski trg. 10. oktobra so kmetje pripeljali 41 s svinjskim mesom, 52 s krompirjem, čebulo in drugimi živili in 213 sadjem naloženih vozov v Maribor na trg. Slaninarji so prodajali svinjino po 20 do 30, slanino 25 do 30 in drob po 15 do 20 Din kg. Domači mesarji so prodajali govedino po 10 do 15, teletino 12.50 do 17.50 in svinjino po 20 Din kg, klobase 25 do 35, prekajeno meso 30 do 40, gnat 40 do 50 in drob 8 do 18 dinarjev kg. — Perutnina je bilo okoli 700 komadov. Cene so bile piščancem 20 do 30, večjim 30 do 75 dinarjev par, kokošem 30 do 60, racam, goskam in puranom mladim in starim 30 do 120 dinarjev komad, domačim zajčkom 10 do 50, kanarčkom 100 dinarjev komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Krompir 4 do 5.50 Din mernik (7 in pol kg) oziroma 1.50 do 1.75 Din kg ali

Obrt.

Obrtniki in dobava industrijske soli. — Po zadnjem pravilniku, katerega je izdala uprava državnih monopolov, smejo nakupovati denaturirano sol samo podjetja, ki so sodno protokolarana in registrirana pri pristojni zbornici. Ta pogoj za nakup soli je povsem prikrojen zakonu o radnjama, ki velja v pokrajinah bivše kraljevine Srbije. Po tem zakonu se mora vsak obrtnik dati registrirati pri pristojni zbornici, hkratu pa tudi sodno protokolarirati. Potemtakem so vsi obrtniki v Srbiji upravičeni dobavljati denaturirano sol, nasprotno so pa pri nas v Sloveniji od tega nakupa izključeni skoro vsi obrtniki, ker so predpisi glede sodnega protokolaranja povsem drugačni. Pri nas se navaden obrtnik, čigar podjetje ne presega obsega rokodelskega obrta, sploh ne more dati sodno protokolarirati, dasi plačuje še tako visok davek. Z ozirom na ta položaj so od nakupa denaturirane soli v Sloveniji izključeni vsi usnarji, ki se bavijo s to stroko na rokodelski način. Ker po zakonu o radnjami nadomestuje registracija pri zbornici in protokolaranje pri sodišču naš obrtni list, je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani naprosila upravo državnih monopolov, da dovoli nakupovati denaturirano sol obrtnikom v Sloveniji tudi če niso sodno protokolarani, ako se izkažejo z obrtnim listom.

Davki in takse.

Pred reformo neposrednih davkov? V zadnjem času krožijo v naši javnosti vesti, da je osnutek zakona o neposrednih davkih, s katerim naj se izenačijo davčna bremena v naši kraljevini, v tisku in da se na to takoj predloži Narodni skupščini, ki naj ga sprejme tako pravočasno, da bo mogel stopiti v veljavo že dne 1. januarja 1926. — Tem vestem ne moremo prav verjeti, ker se lansirajo v naše časopise redno, kadar so najbolj glasne pritožbe proti davčnim obremenitvam v posameznih pokrajinah. Imajo torej očividni namen, da potolažijo razburjene duhove, češ saj resno delamo na izenačenju. Takorekoč preko noči se pa tak zakon, o katerem morajo biti naši narodni poslanci preje popolnoma na jasnem, kakšna bremena nalaga, ne more uveljaviti, ker se mora v dosego enakomernosti davčnih bremen preje osnovčiti enakomerno izvajanje zakonov. Za to za enkrat še niso dani potrebni predpogoji, kar nam posebno značilno dokazuje davek na poslovni promet, ki se pobira v vseh pokrajinah na podlagi enotnega zakona, vendar je pa uspeh tako različen, da je jasno, da se v nekaterih pokrajinah ne izvaja s tako doslednostjo in rigoroznostjo, kakor se to godi pravno pri nas v Sloveniji.

1 Din kupček, solata 1 do 2.50 Din kg, glavna ali endivija 0.25 do 2, kumarce 30 do 32, ohrovt 0.50 do 2, zeljnate glave 0.50 do 2, buče 0.50 do 3, karfiol 2 do 12 Din komad, paradižniki 1.50 do 2.50, kislja repa 2, kislja zelje 3 do 3.50, trapištovski sir 25, ovčji sir 20 Din za kg, čebula 1.50 do 5, česen 3 do 8 Din venec, fižol (pasulji) 1 do 2.50 Din liter, umetno vzgojeni 1.50 Din kupček, jajca 1.50 do 2.20 Din komad, mleko 2.50 do 3.50, masleno olje 30 do 55, bučno olje 26 do 30 (po trgovinah 24) Din, smetana 12 do 14 Din liter, med 30, maslo 44 do 48, kuhano 50 do 60, jabolka 2 do 6, hruške 3 do 10 Din kg, češplje 5 do 8, breskve 4 do 6, grozdje 6 do 10 Din kg; melone 5 do 10, limone 0.50 do 1.50 Din komad, sirček 1 do 8 Din hlebček, kostanj surovi 5 Din kg pečeni 6 Din liter. — Vse drugožito in sočivje je ostalo pri prejšnjih cenah.

Cvetlice. 1 do 10 Din posamezne, oziroma z lončki vred 20 do 100 Din komad. Kljub mrzlemu vremenu se jih je mnogo prodalo.

Lončena in lesena roba 0.50 do 160 Din, brezove metle 2 do 5 Din komad, leseni ročni vozički 100 do 200 Din komad, koruzna slama 25 do 30 Din vreča.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 7. t. m. so kmetje pripeljali 10 voz sena in 2 voza slame, v soboto 10. t. m. pa 4 voze sena in 2 voza slame na trg ter so prodajali seno po 50 do 62.50, slamo pa po 37.50 do 50 Din za 100 kg.

Tržne cene na praškem trgu. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani dobiva od Generalnega konzulata SHS v Pragi poročila o tržnih cenah. Poročila so interesentom v zbornični pisarni med uradnimi urami na vpogled.

KOVINSKI TRG OKOLI 10. OKTOBRA.

Povpraševanje v Ameriki je bilo še kar naprej dobro in se zdi, da bo ostalo tako tudi v bližnji bodočnosti. Cene su-

rovega železa so šle gor, na jeklenem trgu se bodo pojavile železnice z novimi naročili.

Evropski trg je pa več kot miren. Vidi se, v kakšen položaj je pahnila vojska Evrope. Razmerje med produkcijo in razdelitvijo se je po vojski izdatno spremenilo, gospodarsko ravnovesje evropskih držav še davno ni doseženo. Evropska eksportna trgovina se giblje v prav zmernih mejah, cene so take kot prej: železo v palicah funtov 5/5, surova pločevina 6/10, srednja 8/5—8/10, fina 9/15 do 11. Še vedno se opaža konkurenca kontinentalnih obratov, zlasti francoskih in belgijskih, a se ta položaj najbrž ne bo mogel dolgo več držati.

Angleške cene so šle namreč v zadnjem tednu spet nazaj in se dobi posamezno blago že bolj poceni kakor na kontinentu. Splošno seveda so cene še nad kontinentalnimi. Domači trg se polagoma oživlja; konsum, ki se dolgo časa ni založil, se mora sedaj. Splošni gospodarski položaj se je napram prejšnjemu tednu nekoliko poboljšal; odločni nastop delavske stranke proti komunistom in spravljiva izjava voditelja rudarjev nam pravita, da se bo angleško narodno gospodarstvo vsaj mirno naprej razvijalo. Vsak na Angleškem pa ve, da je bodočnost v vsakem oziru odvisna od položaja na kontinentu.

Na Francoskem ni dosti novega; kupčija se je razvijala pod pritiskom splošnega gospodarskega položaja. Govorili smo o visokih številkah francoske produkcije in o nameri posameznih faktorjev, da bi produkcijo omejili. Videti pa o tem ni nič; nasprotno, še drugi plavži bodo začeli obratovati. Precej motijo tudi tisti, ki niso v kartelu in ki offerirajo za nižje cene. Francoske eksporterje zelo skrbi padec angleških cen in pa nalahno zboljšanje francoskega franka. Dobili so pa vendarle več večjih naročil iz inozemstva, iz Japonskega in iz Bra-

zlije. Cena surovega železa za oktober je določena s 345 franki, cena hematita s 410. Druge cene: železo v palicah 515 do 530 frankov, surova pločevina 770, srednja 870, fina 1060, tračnice 480 do 495.

Belgijska produkcija v avgustu je spel nazadovala in je bila najnižja v letošnjem letu. Surovo železo v juniju, juliju in avgustu: 191.000 ton, 168.000, 166.000; jekla: 241.000, 152.000, 147.000. Položaj kaže znake neodločnosti. Surovo železo se dobro drži, pločevina je slaba, v drugih polfabrikatih se opaža opreznost konsumentov. Cene na domačem trgu: železo v palicah 585 belgijskih frankov, tračnice 600, surova pločevina 680 do 685, srednja 740—750, fina 975—1060. — Konec belgijskega štrajka se je začel na Luksemburškem že javljati, v neugodnem smilu seveda.

Nemški trg še zmeraj ni zadovoljiv. Medsebojna konkurenca obratov tišči cene dol, in so nižje, kot so bile dogovorjene. Zveza surovega jekla je obdržala za oktober isto zmanjšanje produkcije kot prej, več pa ne. Cene na domačem trgu so se nekoliko spremenile in so notirale: železo v palicah 130 zlatih mark, surova pločevina 140—145, valjana žica 135—140, srednja pločevina 152—160, fina 165—190. Eksport sicer ni zadovoljiv, vendar se je začela nemška konkurenca na svetovnem trgu precej občutno javljati. — V avgustu se je na Češkoslovaškem napram juliju import dvignil, eksport je šel nazaj, bilanca je postala bolj neugodna. Sicer je bila pa povprečna kupčija v mesecih januar-avgust v zadnjih dveh letih skoraj enaka.

Na ruskem trgu se kaže slej ko prej katastrofalno pomanjkanje blaga. Ruska vlada hoče pomagati, in beremo, da bodo otvrdili nove obrate. Ruski časopisi pišejo o zvišanju produkciji v zadnjem mesecu, a tudi to potrebi še davno ne zadostuje. Tako je naprimer »Jugojeklo«

napravilo v avgustu 90.000 ton surovega železa, za 1/3 več kot v juliju; jeklo Bessemer se je pa dvignilo skoraj za 100% napram prejšnjemu mesecu, valjano blago od 43.000 na 50.000 ton itd.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. oktobra t. l. ponudbe za dobavo obločnic: do 20. oktobra t. l. ponudbe za dobavo 14.000 komadov mila (à 1/2 kg), za dobavo opeke, za dobavo 500 m blaga za zavese, za dobavo pločevine; do 27. oktobra t. l. ponudbe za dobavo medenine za odrobljenje linolejske preproge. — Predmetni pogoji so na vpogled pri Ekonomskem odeljenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Banja Luki sprejema do 17. oktobra t. l. ponudbe za dobavo »Gunmipanerschlauche« za aparat za varjenje. — Direkcija državnega rudnika v Vrdniku sprejema do 20. oktobra t. l. ponudbe za dobavo že rabljenih, a še uporabljivih tračnic. — Komanda pomorskega arzenala u Tivtu sprejema do 23. oktobra t. l. ponudbe za dobavo 26.000 komadov platnenih kart. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 19. oktobra t. l. pri Stalni vojni bolnici v Ljubljani glede dobave živil (svinjska mast, koruzni zdrob, riž, fižol, kis, koruza). — Dne 24. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave telegrafsko-telefonskega materiala; dne 30. oktobra t. l. pa glede dobave injektorjev. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja starih nerabnih žarnic. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. oktobra t. l. ponudbe glede prodaje 1140 komadov starih nerabnih žarnic. Predmetni pogoji so na vpogled pri Ekonomskem odeljenju te direkcije.

Kupim **za 500.000 švic. frankov** **zbirke pisemskih znamk**

vendar samo boljše objekte, kakor tudi posamezne raritete in stare znamke na kuvertah po najvišjih cenah. Izrabite ugodno priliko, ki se nudi.

Plačam takoj v gotovini v poljubni veljavi. Najstrožja diskrecija. Za dragocene stvari pridem sam. Izčrpane ponudbe z navedbo cene nasloviti na

EUGEN SEKULA, VILLA „HEIMELI“ LUCERN (Švica)
Pazite na adresi! (Korespondenca: francosko, angleško, nemško).
J. H. 5115 Lz.

GROM
D. Z. O. Z.
carinsko posredniški in spedijski bureau
LJUBLJANA
Kolodvorska ul. 41

Naslov brzojavkam: **„GROM“** Podružnice: **MARIBOR, JESENICE, RAKEK.** Telefon interurban št. 454

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod najkulantnejšimi pogoji.

 Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. zažekspresne pošiljke.

Edini tisk pisalni stroj z neomejeno trpežnostjo
L. C. SMITH & BROS, MOD. 8
brez najmanjšega ropota, ker so vsi tečajji na krogličnih ležajih.
Zastopstvo:
Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6.A.
Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računalnih in tehničnih strojev.

ESENCI
za rum, konjak, likerje in žganje
Ekstrakti in arome
za nealkoholne pijače vsch vrst
Koncentrirani sadni eteri za aromatiziranje kandi-
dov in sladčih
PRAVI MALINOVEC
Sadni grog (Punsch)
= Limonov sok =
priporoča:
Srečko Potnik in drug
Ljubljana, Metelkova ul 13
|| Zahtevajte cenike ||

KJE SE KUPI?
Le pri tvrdki
Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znan znak **Grizner - Adler - Phonix.** Istotom nosimazne dele za stroje in kolose, igle, olje, jermere, pnevmatika. Pouk o vzemanju na stroj brezplačen! — Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Galanterija! ter modno blago, plenine, nogavice, sukanec, vezanine, gumbe modne biserne in druge, palice, nahrbtnike, nože, jedilne orodje, škarje itd. se dobi najugodnejše pri

Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika Na veliko! ob vodi. Na malo!

Veletrgovina
v
A. SARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrsno žganje moko in deželne pridelke raznovrsno rudninsko vodo
Lastna pražarna za kavo in mlin za čiščave z električnim obratom.
CENIK NA RAZPOLAGO!

- - Oglašajte v „TRGOVSKEM LISTU! - -

TISKARNA „MERCUR“
TRG. IND. D. D.
Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjigoveznica.
LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552